

รายงานการศึกษา
การจัดตั้งกองทุนคุ้มครองผู้เอาประกันภัยเขตปกครองพิเศษฮ่องกง

เรียบเรียงโดย

สมชาย ดำรงสุนทรชัย
ผู้จัดการกองทุนประกันชีวิต
ตุลาคม 2557

บทนำ

ประเทศไทยนับเป็นหนึ่งในประเทศแรกๆที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดตั้งกองทุนเพื่อให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัย โดยได้มีการจัดตั้งกองทุนประกันชีวิตและประกันวินาศภัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 เป็นต้นมา ถึงแม้ว่าจะยังมีข้อวิพากษ์วิจารณ์อยู่บ้างในเรื่อง ขอบเขต และบทบาทหน้าที่ของกองทุนที่จัดตั้งทั้งสองนี้ว่าควรจะครอบคลุมเรื่องใดบ้าง หรือในเรื่องขนาดของกองทุน รวมทั้งอัตราเรียกเก็บเงินสมทบเข้ากองทุนที่เหมาะสม เป็นต้น

กองทุนประกันชีวิตจึงใคร่ขอเสนอผลการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการของกองทุนประกันภัย (โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทุนประกันชีวิต) ในต่างประเทศ โดยรายงานฉบับนี้ขอเสนอการศึกษากองทุนประกันชีวิตในฮ่องกงเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบแนวคิด พันธกิจ และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน รวมทั้งปัญหา อุปสรรค เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงและเสนอแนะเพื่อให้เป็นข้อมูลแก่คณะกรรมการบริหารกองทุนประกันชีวิตทั้งในการพิจารณาแก้ไขกฎระเบียบการหาแนวทางพัฒนาคุณภาพ และการปรับปรุงขอบเขตการให้ความคุ้มครอง เพื่อให้กองทุนประกันชีวิตเป็นองค์กรที่สามารถให้ความคุ้มครองและสร้างเสถียรภาพให้แก่อุตสาหกรรมประกันชีวิตได้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ดี การศึกษาเรื่องกองทุนประกันชีวิตในฮ่องกงนี้ กระทำโดยการค้นหาจากเอกสารที่ปรากฏในที่ต่างๆเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองผู้เอาประกันภัยของฮ่องกง จึงอาจจะขาดข้อมูลเชิงลึก รายละเอียดและประวัติศาสตร์การประกันภัยของฮ่องกงอยู่บ้าง จึงใคร่ขอคำแนะนำและข้อท้วงติงจากท่านผู้รู้หรือมีประสบการณ์ตรงในกรณีที่รายงานการศึกษานี้มีข้อบกพร่อง เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การจัดตั้งกองทุนคุ้มครองผู้เอาประกันภัยเขตปกครองพิเศษฮ่องกง

ข้อมูลจำเพาะเขตปกครองพิเศษฮ่องกง

การเมืองการปกครอง

ฮ่องกงเป็นอดีตอาณานิคมแห่งสหราชอาณาจักร และได้ส่งมอบคืนให้อยู่ในอธิปไตยของสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่ ค.ศ. 1997 ปัจจุบันเป็นเขตปกครองพิเศษภายใต้สาธารณรัฐประชาชนจีน

พื้นที่

ส่วนใหญ่เป็นเกาะ	พื้นที่รวมกัน	1,104	ตารางกิโลเมตร
	พื้นน้ำ	50	ตารางกิโลเมตร

ประชากร

ประชากร	7,234,800	คน
ความหนาแน่นของประชากร	6,544	คน/ตารางกิโลเมตร

จำนวนบริษัทรับประกันภัย

บริษัทประกันวินาศภัย	117	บริษัท
บริษัทประกันชีวิต	47	บริษัท
บริษัทประกันวินาศภัยและบริษัทประกันชีวิต	19	บริษัท
บริษัทประกันสุขภาพ ¹	1	บริษัท
รวมบริษัทรับประกันภัย	184	บริษัท

สัญชาติของบริษัทรับประกันภัย

ฮ่องกงมีบริษัทรับประกันภัยรวม	24	สัญชาติ ²
-------------------------------	----	----------------------

การให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยในปัจจุบัน

- เนื่องจากการประกันภัยคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ (Motor Vehicle Third Party Compensation) และการประกันคุ้มครองสวัสดิภาพแรงงาน (Work-related injuries) เป็นประกันภัยภาคบังคับในฮ่องกง ดังนั้น ฮ่องกงมีกองทุนที่ให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยเพียง 2 กองทุน³ คือ

1. กองทุนประกันภัยรถยนต์
(Motor Vehicle Insolvency Fund Scheme)
2. กองทุนประกันภัยค่าชดเชยลูกจ้าง
(Employees Compensation Insurer Insolvency Scheme)

¹ บริษัทรับประกันภัยบางแห่งมีการรับประกันสุขภาพรวมอยู่ด้วย

² สัญชาติของบริษัทรับประกันภัยในฮ่องกง ดูในภาคผนวก

³ MIB : Motor Insurers Bureau of Hong Kong และ ECIB : Employees Compensation Insurers Bureau
<http://www.mibhk.com.hk> และ www.eciib.com.hk

- กองทุนทั้งสองนี้ให้ความคุ้มครองในกรณีที่บริษัทประกันภัย 2 ประเภทนี้ล้มละลาย โดยให้การชดเชยเต็ม 100 เปอร์เซ็นต์ ของค่าสินไหมทดแทน
- กองทุนทั้งสองเป็นองค์กรเอกชน ไม่เป็นองค์กรที่จัดตั้งตามกฎหมาย
- กองทุนทั้งสองเรียกเก็บเงินสมทบจากผู้เอาประกันภัยในอัตราร้อยละ 2 ของเบี้ยประกันภัย
- กองทุนทั้งสองไม่ครอบคลุมถึงการประกันชีวิตและประกันวินาศภัยอื่น
- กองทุนประกันภัยรถยนต์ได้หยุดพักการเรียกเก็บเงินสมทบตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ.2008 จนถึง 1 เมษายน ค.ศ.2011 เนื่องจากมีเงินกองทุนเพียงพอ
- วันที่ 1 เมษายน ค.ศ.2011 กองทุนประกันภัยรถยนต์เรียกเก็บเงินสมทบอีกครั้งในอัตราร้อยละ 3 และได้ลดลงเหลือร้อยละ 2 ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.2012 แม้ผู้เอาประกันมีบุริมสิทธิ์เหนือเจ้าหนี้ที่ไม่มีหลักประกันอื่น แต่ยังคงต้องรอจนมีการชำระบัญชี (Liquidation) เสียก่อน

แนวทางการดำเนินการจัดตั้งกองทุนประกันภัยในฮ่องกง⁴

- ระหว่างเดือนมีนาคม-มิถุนายน ค.ศ.2011 ได้มีการระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสาธารณชนและผู้มีส่วนได้เสียในการจัดตั้งกองทุนเพื่อคุ้มครองผู้เอาประกันภัยเพื่อหาข้อสรุปในประเด็นต่างๆ รวมถึงความคุ้มครอง ระดับการชดเชย เงินกองทุน และการบริหารจัดการกองทุน
- กิจกรรมในระหว่างดำเนินการข้างต้นประกอบด้วย การจัดการประชุมใหญ่ (Forum) ที่เปิดกว้างแก่สาธารณะจำนวน 2 ครั้ง และการประชุม (Meeting) ในระหว่างองค์กรบริษัท และผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 8 ครั้ง
- มีการหารือกับกรรมาธิการด้านกิจกรรมการเงินของสภานิติบัญญัติในวันที่ 4 เมษายน ค.ศ.2011 ในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองผู้เอาประกันภัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจและขอรับการสนับสนุน
- ผลการระดมความคิดเห็นในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้รับการตอบรับอย่างดี จึงทำให้มีการตัดสินใจดำเนินการจัดตั้งกองทุนเพื่อคุ้มครองผู้เอาประกันภัยขึ้น

ผลการระดมความคิดเห็น

- ผู้เข้าร่วมประชุม บริษัท องค์กร ได้จัดทำเอกสารเสนอต่อคณะกรรมการรวม 49 ฉบับ ซึ่งได้เสนอแนะแนวทาง วัตถุประสงค์ หลักการ ความคุ้มครอง และการกำหนดอัตราร้อยละ ฯลฯ
- ผลการระดมความคิดเห็น เห็นควรมีการจัดตั้งกองทุน 2 กองทุน แยกออกจากกัน คือ
  1. กองทุนประกันชีวิต
  2. กองทุนประกันวินาศภัย
- เห็นควรมีให้มีการคำนึงถึงดุลยภาพระหว่างจำนวนเงินที่ให้ความคุ้มครองกับภาระต้นทุนที่จะเกิดกับบริษัทประกันภัยด้วย เช่น หากให้ความคุ้มครองสูง ก็จะต้องเรียกเก็บเงินสมทบในอัตราที่สูงตามไปด้วย

⁴ เรียบเรียงจาก “Proposed Establishment of a Policyholders’ Protection Fund Consultation Conclusion”
www.fstb.gov.hk

- เห็นควรระมัดระวังการเกิดภัยทางด้านศีลธรรม (Moral Hazards) ที่อาจมีผลจากการจัดตั้งกองทุน เช่น ผู้เอาประกันภัยไม่คัดเลือกอย่างดีก่อนการตัดสินใจทำประกันกับบริษัทใดบริษัทหนึ่ง หรือผู้รับประกันภัยเพิ่มความเสี่ยงในการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่สูงขึ้น เป็นต้น
- กองทุนควรให้ความสำคัญคุ้มครองเฉพาะผู้เอาประกันรายบุคคล (Individual Policyholder) และผู้ประกอบการรายย่อย (SME Policyholder) เท่านั้น

มาตรการการชดเชย⁵

- 100% สำหรับ HKD 100,000 แรก ส่วนที่เหลือจะได้รับการชดเชย 80% แต่รวมกันไม่เกิน HKD 1,000,000 (US \$ 129,000)
- นอกจากนั้นยังกำหนดให้กองทุนเป็นสื่อกลางในการโอนย้ายกรมธรรม์ไปยังบริษัทรับประกันภัยอื่น เพื่อให้ผู้รับประกันได้รับความคุ้มครองต่อเนื่อง
- การชดเชยแก่ผู้เอาประกันภัยที่เป็นเจ้าหน้าที่ใช้หลักการ “ต่อกรมธรรม์” (Per-Policy basis)
- ในกรณีที่เป็นการประกันภัยแบบกลุ่ม ให้ใช้วิธีการ “ต่อรายบุคคล” (Per-Life basis)

แหล่งที่มาของเงินกองทุน

- กองทุนจะเรียกเก็บจากบริษัทประกันภัยในอัตราร้อยละ 0.07 ของเบี้ยประกันภัย ในระยะเริ่มแรก เพื่อให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมน้อยที่สุด
- ในกรณีที่จำเป็น จะเรียกเก็บในอัตราที่สูงขึ้น (Stepped-Up) โดยยังไม่มีกำหนดอัตราสูงสุดไว้ แต่การเรียกเก็บเพิ่มจะต้องได้รับการเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติ (Legislative Council) เสียก่อน

⁵ เรียบเรียงจาก Policyholders Protection Framework in Hong Kong, Ms. Annie Choi's Presentation, Hong Kong, October 18 2013

บทสรุป

ถึงแม้ว่าทางการฮ่องกงจะเล็งเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการจัดตั้งกองทุนเพื่อคุ้มครองผู้เอาประกันภัย รวมทั้งได้ดำเนินการต่างๆในการระดมความคิดเห็น รวบรวมข้อเสนอแนะ และสร้างความชอบธรรมในการเรียกเก็บเงินสมทบเข้ากองทุนตั้งแต่ปี ค.ศ.2011 ทั้งมีการคาดการณ์ว่ากระบวนการออกกฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนน่าจะแล้วเสร็จในช่วงปลายปี ค.ศ.2013 - ต้นปี ค.ศ.2014 ดังปรากฏในเอกสารของ “Financial Service and the Treasury Bureau” ลงวันที่ 30 มกราคม ค.ศ.2012 แต่จนถึงขณะนี้กฎหมายดังกล่าวก็ยังไม่สามารถออกมาบังคับใช้ได้

แต่เดิมนั้นฮ่องกงมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถยนต์มาตั้งแต่ปี ค.ศ.1985 เนื่องจากมีกฎหมายบัญญัติให้การประกันรถยนต์เป็นการประกันภัยภาคบังคับ และได้มีการเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนดังกล่าวในอัตราสูงถึงร้อยละ 2.5 ของเบี้ยประกัน โดยเรียกเก็บจากผู้เอาประกันภัย มีการปรับลดเหลือร้อยละ 2 ของเบี้ยประกัน ในปี ค.ศ.1995 และร้อยละ 1 ของเบี้ยประกัน ในปี ค.ศ. 2005 และมีการงดเว้นการเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนในระหว่างปี ค.ศ.2008 - ค.ศ.2011 ก่อนจะกลับมาเรียกเก็บอีกครั้งในปัจจุบันยังคงเก็บร้อยละ 2 ของเบี้ยประกันจากผู้เอาประกันภัย

อาจจะพอสรุปได้ว่า การจัดตั้งกองทุนเพื่อคุ้มครองผู้เอาประกันภัยและเรียกเก็บเงินสมทบจาก “ผู้เอาประกันภัย” มีความยากง่ายซึ่งแตกต่างจากการพิจารณาจัดตั้งกองทุนและเรียกเก็บจาก “ผู้รับประกันภัย” ซึ่งแม้ว่าจะได้ดำเนินการมาหลายปีแล้วก็ยังไม่สามารถนำออกบังคับใช้แก่บริษัทต่างๆได้ ซึ่งในประเด็นเรื่องการเรียกเก็บเงินสมทบจากบริษัทผู้รับประกันภัยนั้น ได้มีการเสนอและถกเถียงกัน ในประเด็นนี้มาตั้งแต่ปี ค.ศ.2011 พร้อมทั้งมีการอ้างถึงแนวทางการปฏิบัติของนานาชาติในการเรียกเก็บเงินสมทบจากผู้รับประกันภัยแทนที่จะเรียกเก็บจากผู้เอาประกันภัย ในขณะนี้ได้รับการยืนยันจากเจ้าหน้าที่ของ OCI ฮ่องกงว่า กระบวนการดังกล่าวใกล้จะเสร็จสิ้นแล้ว โดยอยู่ระหว่างการเตรียมเพื่อให้ผ่านการพิจารณาออกเป็นกฎหมายใช้บังคับต่อไป (ข้อมูลเมื่อ 10 กันยายน 2557) ความคืบหน้าจะได้เรียนเสนอในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

- Proposed Establishment of a Policyholders' Protection Fund, Consultation Paper, Financial Service and the Treasury Bureau, March 2011 www.fstb.gov.hk
- Policyholders Protection Framework in Hong Kong, Ms. Annie Choi's Presentation, Hong Kong, October 18 2013
- Office of Commissioner of Insurance, www.oci.gov.hk
- Proposed Establishment of a Policyholders' Protection Fund Consultation Conclusion, OCI, January 30 2012
- http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_insurance_companies_in_Hong_Kong
- Norton Rose Fulbright, Insurance regulation in Hong Kong, Ten things to know March 2014

ภาคผนวก

1. รายชื่อบริษัทประกันภัยในฮ่องกง
2. Email ระหว่างผู้จัดการกองทุนประกันชีวิต กับ Polly Lui เจ้าหน้าที่ของ Office of the Commissioner of Insurance, Hong Kong (OCI)